

закладів про випадки травматизму серед учнів та працівників в навчальному закладі.

Використані джерела

1. Гайдук Л., Отвага І. Професійні хвороби та шляхи їх профілактики / Л. Гайдук, І. Отвага // *Охорона праці*. – 2004. – № 11. – С. 36–38.
2. Дуброва Н.Й. Методичні рекомендації щодо організації системи управління охороною праці в навчальних закладах / Н.Й. Дуброва // *Безпека життєдіяльності*. – 2009. – № 7. – С. 23 – 31.
3. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі : Загальні вимоги. Навчальний посібник / Д.В. Зеркалов. – К.: Основа, 2011. – 551 с.
4. Катренко Л.А., Пістун І.П. Охорона праці в галузі освіти : Навчальний посібник / Л.А. Катренко, І.П. Пістун. – Суми: Університетська книга, 2001. – 339с.
5. http://dnop.kiev.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=6138&Itemid=182

Ляско М.В.
(Полтава)

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА В ПОБУТІ

Переважна більшість пожеж виникають у помешканнях громадян.

Наші оселі становлять велику пожежну небезпеку. Значна кількість горючих матеріалів у вигляді меблів, килимів, книжок, одягу, іграшок, побутових приладів, які мають пластмасові корпуси та деталі, предметів побутової хімії, паперу тощо формують значне горюче навантаження й створюють умови для швидкого поширення пожежі.

Наш сучасний побут насичений різноманітними електроприладами, які в разі неправильної експлуатації, пошкодження, роботи в аварійних режимах здатні призвести до виникнення пожежі внаслідок теплового вияву електричного струму. З огляду на це слід запам'ятати й виконувати основні вимоги пожежної безпеки:

– електронагрівальні прилади, телевізори, радіоприймачі, інші побутові електроприлади й апаратура повинні вмикатися в електромережу тільки за допомогою справних штепсельних з'єднань та електророзеток заводського виготовлення;

– температура зовнішньої поверхні електроопалювальних приладів у найбільш нагрітому місці в нормальному режимі роботи не повинна перевищувати 85°C;

– відстань од приладів електроопалення до горючих матеріалів має становити не менше 0,25 м.

Не дозволяється:

– застосовувати для опалення приміщення нестандартне (саморобне) електронагрівальне обладнання або лампи розжарювання;

- користуватися пошкодженими електророзетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами, іншими електровиробами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення або деформування;

- експлуатувати кабелі та проводи з пошкодженою ізоляцією або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості;

- залишати під напругою кабелі та проводи з неізольованими струмопровідними жилами;

- підвішувати світильники безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортати електролампи та світильники папером тканиною, іншими горючими матеріалами, експлуатувати світильники зі знятими ковпаками (розсіювачами);

- залишати без нагляду на виході з приміщення або квартири ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, телевізори, радіоприймачі тощо;

- використовувати побутові електронагрівальні прилади (праски, чайники, електросамовари та ін.) без негорючих підставок;

- використовувати вимикачі, штепсельні розетки для підвішування одягу, інших предметів; заклеювати електропроводку шпалерами або горючими тканинами.

Практично в кожному помешканні є телевізор, який працює протягом не однієї години. В телевізорах використовуються елементи, котрі здатні нагріватися до високої температури. Пил, що накопичується в цих апаратах, також пожежоне-безпечний. Пожежі, які виникають у телевізорах, швидко поширюються та є особливо небезпечними через раптовість.

Якщо телевізор стоїть у місці, де немає належної циркуляції повітря, але є безпосередній контакт апарата з горючими матеріалами, наприклад, у меблевій стінці, ризик пожежі істотно зростає.

Щоб запобігти пожежі від телевізора:

- встановлюйте його у місцях, де є належна циркуляція повітря;
- ніколи не розміщуйте на телевізорі сторонні предмети: серветки, книжки, лампи, свічки тощо;

- не залишайте ввімкнений телевізор без нагляду;

- не дозволяйте дітям самотужки вмикати телевізор та не залишайте їх самих перед увімкненим апаратом.

Найнебезпечніше місце в помешканні – кухня. Там часто застосовують відкрите полум'я, високотемпературні прилади – духовку, мікрохвильову піч, електрочайник, електросамовар, тостер, пожежонебезпечні речовини (олію). Полум'я від газової плити здатне запалити будь-які горючі матеріали. Конфорки електричної плити після її вимикання залишаються гарячими набагато довше, ніж газової, тож залишений на плиті рушник або інший горючий предмет може зайнятися навіть через певний час.

Продукти, залишені без нагляду на плиті чи в печі, та тліючі матеріали, необережно кинуті у відро для сміття, – найпоширеніші "винуватці" пожеж на кухнях.

Щоб на кухні не сталася пожежа:

- готуйте їжу самі, не довіряючи цю справу дітям;
- під час приготування страв підв'язуйте довге волосся ззаду;
- якщо коло плити (печі) є вікно, впевніться, що фіранки надійно прив'язані (закріплені) й не можуть під дією вітру потрапити на вогонь;
- щоб не впасти на плиту, перевірте, чи не слизька біля неї підлога;
- обов'язково наглядайте за приготуванням та розігріванням їжі на кухні;
- якщо необхідно вийти з кухні, вимкніть усі джерела високої температури;
- працюючи над плитою, не користуйтеся одягом із довгими широкими рукавами: вони можуть зайнятися;
- не наближайтеся до ввімкненої плити в халатах та іншому одязі, який швидко спалахує;
- не тримайте поряд із плитою пластиковий посуд, рушники, інші речі з горючих матеріалів;
- ніколи не гасіть палаючий жир (олію) водою;
- не розігрівайте мастику на відкритому вогні.

Більшість пожеж виникають унаслідок необережного поводження з вогнем. Його використання допускається, коли без цього не можна обійтися (наприклад, у разі пічного опалення домівок у сільській місцевості) за умови обов'язкового виконання всього комплексу заходів, які будуть спрямовані на унеможливлення контакту відкритого вогню чи нагрітих ним поверхонь із горючими матеріалами.

Пожежі, під час яких вогнем можуть бути цілковито знищені будівлі, найчастіше виникають через порушення правил улаштування та експлуатації печей.

У разі користування пічним опаленням:

- перед початком, а також протягом усього опалювального сезону слід очищати димоходи та печі від сажі, щоб не сталось її займання. Очищення від сажі та різноманітного бруду, зокрема й накипу, необхідно провадити: опалювальних печей періодичної дії на твердому та рідкому паливі – не рідше одного разу на три місяці, кухонних плит і кип'ятильників – щомісяця;
- біля кожної печі перед топковим отвором на горючій підлозі слід прибити металевий лист розміром не менше 0,5 x 0,7 м;
- усі димові труби та стіни на горищі, через які прокладено димові канали, повинні бути заштукатурені й побілені;

– золу й шлак, що їх видаляють із топки, необхідно заливати водою та виносити в спеціально відведені місця. Не дозволяється висипати золу й шлак поблизу будівель.

Під час використання пічного опалення не допускається:

– залишати печі, які топляться, без нагляду або доручати нагляд за ними малолітнім дітям;

– користуватися печами, які мають тріщини;

– розміщувати паливо, інші горючі речовини та матеріали безпосередньо перетопковим отвором;

– зберігати незагашені вуглини та попіл у металевому посуді, встановленому на дерев'яній підлозі або горючій підставці;

– сушити й складати на печах одяг, дрова, інші горючі предмети та матеріали;

– застосовувати для розпалювання печей легкозаймисті та горючі рідини;

– використовувати для топлення дрова, довжина яких перевищує розміри топки;

– здійснювати топлення печей із відкритими дверцятами топки;

– закріплювати на димових трубах антени телевізорів, радіоприймачів тощо;

– зберігати у приміщенні запас палива, який перевищує добову потребу. Забороняється користуватися відкритим вогнем для освітлення, наприклад, коли вимкнено електроенергію. Для цієї мети безпечніше та ефективніше застосовувати електричні ліхтарі. Якщо використовуються свічки:

– не можна залишати їх без нагляду;

– слід установлювати їх тільки у вертикальному положенні и у спеціальних негорючих підсвічниках (утримувачах), а також якнайдалі від штор, меблів та протягів;

– перед тим, як лягти спати, слід упевнитись у тому, що вони загашені;

– тримати їх якнайдалі від одягу, волосся та свійських тварин;

– не встановлювати їх у місцях, де вони можуть перекинутися.

Не треба заохочувати дітей до пустощів із сірниками та запальничками: це не іграшки. Необхідно тримати запальнички та сірники поза полем зору дітей у недосяжних для них місцях.

Не можна дозволяти дітям користуватися вибухопожежонебезпечними речовинами та виробами, наприклад, петардами, продаж яких дітям заборонено. Наслідком такого користування може бути як пожежа, так і серйозне травмування дитини.

На жаль, багато пожеж, особливо з трагічними наслідками, виникають уночі, тому перед тим, як лягти спати, необхідно:

- вимкнути всі електропобутові прилади (крім холодильників) та обігрівачі;
- впевнитися, що безпосередньо біля ліжка, впритул до ковдри, не стоять електричні прилади та не прокладено електропроводку;
- зачинити двері в кімнату.

Майже кожній пожежі можна запобігти!

Для цього слід обов'язково обговорити в сім'ї не тільки заходи щодо запобігання пожежі, а й порядок дій у разі її виникнення: спосіб виклику пожежної допомоги, гасіння пожежі в початковій стадії, безпечні маршрути виходу з приміщення.